

Beleidsnotitie

Inclusief Moerdijk

Maart 2025

MOERDIJK

Inhoudsopgave

1 Voorwoord 2
2 Aanleiding en focus 3
3 De ambities 4
3.1 Ambitie 1: Gemeente Moerdijk is een gemeente waar iedereen mee kan doen, ongeacht culturele achtergrond, gender, leeftijd of beperking 4
3.2 Ambitie 2: De openbare ruimte en gebouwen met een publieke functie in gemeente Moerdijk zijn zo veel mogelijk toegankelijk voor iedereen 4
3.3 Ambitie 3: Gemeente Moerdijk is bewust van het belang van inclusiviteit. Dit is zichtbaar in de borging van inclusiviteit in de organisatie én in de uitvoering van haar werkzaamheden 4
3.4 Ambitie 4: Gemeente Moerdijk draagt het belang van inclusiviteit uit in de samenwerking en gesprekken met partners, ondernemers en inwoners 4

4 De uitgangspunten 5
4.1 Uitgangspunt 1: Inclusiviteit is de norm 5
4.2 Uitgangspunt 2: We doen inclusie samen 5
4.3 Uitgangspunt 3: We veranderen van binnen naar buiten en sluiten aan bij de leefwereld van inwoners 6
4.4 Uitgangspunt 4: We nemen een lerende houding aan en zijn ons bewust hoe wij onze rol effectief inzetten 6

5 De ontwikkellijnen 7

1 Voorwoord

Mee kunnen doen aan het maatschappelijk leven, zonder gehinderd te worden door (fysieke) beperkingen. Of, gebruik kunnen maken van publieke voorzieningen, zonder het gevoel te hebben dat er geen rekening met je wordt gehouden. Twee voorbeelden die vaak zo normaal lijken, maar niet altijd vanzelfsprekend zijn. Twee voorbeelden van wensen, die voor iedereen realiteit zouden moeten zijn.

We willen dat inclusiviteit niet slechts een modewoord is, maar een levende realiteit in onze gemeente. Voor ons begint dit bij bewustwording binnen onze eigen organisatie. Zij zijn de drijvende kracht achter de uitvoering van inclusief beleid, toegankelijke projecten en begrijpbare processen. Met intrinsieke motivatie en toewijding willen wij onze gemeente stap voor stap inclusiever maken.

Maar inclusiviteit kan niet bereikt worden door inspanningen van de gemeente alleen. Het vraagt om een gezamenlijke inzet van ons allemaal: inwoners, ondernemers, verenigingen en (zorg)aanbieders. In een tijd waar polarisatie en wantrouwen, in de overheid en elkaar, steeds groter lijken te worden, wordt het steeds belangrijker om samen aan de slag te gaan. Wij nodigen iedereen uit om eigenaarschap te nemen, om naar elkaar om te zien en elkaar te ondersteunen waar mogelijk.

Samen kunnen we de sociale basis van Moerdijk versterken en een gemeenschap opbouwen waarin ieder individu zich gezien en gewaardeerd voelt.

De ambities die wij in deze beleidsnotitie formuleren, zijn helder en ambitieus: We willen een gemeente zijn waar inclusiviteit de norm is. En, waar we dat samen mogelijk maken. Deze beleidsnotitie is een eerste stap (en zeker niet de laatste) om onze ambities op het gebied van inclusiviteit te realiseren. En de uitgangspunten vast te stellen die onze inzet zullen begeleiden.

We zijn ons ervan bewust dat dit een proces is dat tijd en inzet vergt. Maar we zijn vastbesloten om de uitdagingen aan te gaan en dit proces met open vizier te benaderen. Laat deze beleidsnotitie een inspirerende leidraad zijn voor iedereen die zich wil inzetten voor een inclusieve gemeente Moerdijk. Samen kunnen we een verschil maken en bouwen aan een toekomst waarin iedereen mee kan doen!

Pauline Joosten

Wethouder

Gemeente Moerdijk

2 Aanleiding en focus

De aanleiding van de beleidsnotitie komt uit het bestuursakkoord 2022-2026. Onze focus ligt op blijvende bewustwording op inclusiviteit en het verbeteren van de toegankelijkheid binnen gemeente Moerdijk.

Sinds 2016 geldt het VN-verdrag inzake de rechten van mensen met een handicap (hierna: VN-verdrag)[1]. Het doel van dit verdrag is dat de positie van mensen met een beperking verbetert. In het VN-verdrag Handicap staat wat Nederland moet doen om de positie van mensen met een beperking te verbeteren en voorzieningen toegankelijker te maken. Hiermee hebben we, als gemeente Moerdijk, een formele verantwoordelijkheid in het kader van inclusie gekregen.

We willen een inclusieve gemeente zijn waarin iedereen meedoet, ongeacht culturele achtergrond, gender, leeftijd of beperkingen. Zo schrijft het college van burgemeester en wethouders (hierna: het college) in het bestuursakkoord 2022-2026 de ambitie uit om (verder) in te zetten op inclusie.

"De gemeente Moerdijk wil een inclusieve gemeente zijn waarin iedereen meedoet, ongeacht culturele achtergrond, gender, leeftijd of beperkingen. Dit betreft ook de toegankelijkheid van onze buitenruimte. We laten een scan uitvoeren naar inclusiviteit. De aanbevelingen uit deze scan pakken we voortvarend op. Daarnaast geven we extra aandacht aan bewustwording en borging van inclusiviteit in de organisatie en in de uitvoering van onze werkzaamheden"

Bestuursakkoord 2022-2026

In de afgelopen jaren gaven we al invulling aan deze ambitie uit het bestuursakkoord. Dit deden we door verschillende onderdelen. Denk hierbij aan:

- Een Quickscan op inclusief beleid uit te laten voeren door stichting Zet (2017).
- Een kick-off bijeenkomst te houden waarbij inclusiviteit is besproken met inwoners, gemeentevertegenwoordigers en (zorg)aanbieders (2019).
- Uitvoering geven aan de monitor van het VN-verdrag (2020).
- Een onderzoek door studenten Ergotherapie van de Hogeschool Rotterdam naar de fysieke toegankelijkheid van de looproutes in het centrum van Zevenbergen en Fijnaart (2021).
- Doormiddel van gespreksgroepen met inwoners in kaart brengen waar knelpunten zitten op het gebied van (fysieke) toegankelijkheid in verschillende kernen (2024).

De focus
Uit de Quickscan en de monitor van het VN-verdrag bleek dat we een ruime voldoende scoren op inclusie. Tegelijkertijd blijven er mogelijkheden om te verbeteren. Het college zet bewust in op de volgende twee onderdelen:

- Blijvende bewustwording van het belang van inclusie; en
- Toegankelijkheid binnen gemeente Moerdijk (met een focus op fysieke toegankelijkheid).

Deze notitie geeft invulling aan wat wij belangrijk vinden in het kader van inclusiviteit. En de houding die wij als gemeente Moerdijk hierbij aannemen. Dit formuleren we in vier ambities en vier uitgangspunten. De notitie sluit nauw aan bij de Sociale Basis van gemeente Moerdijk.

[1] Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Verenigde Naties, 2016.

3 De ambities

De ambities geven antwoord op de vraag wat wij belangrijk vinden in het kader van inclusiviteit. De ambities komen voort uit het bestuursakkoord 2022-2026. En uit gesprekken met medewerkers en inwoners van gemeente Moerdijk.

3.1 Ambitie 1: Gemeente Moerdijk is een gemeente waar iedereen mee kan doen, ongeacht culturele achtergrond, gender, leeftijd of beperking

Gemeente Moerdijk is een gemeente waar iedereen mee kan doen, ongeacht culturele achtergrond, gender, leeftijd of beperking. We willen dat inwoners de mogelijkheid ervaren om mee te kunnen doen en erbij te horen. Op deze manier kan iedereen deelnemen aan het maatschappelijke leven. Denk hierbij bijvoorbeeld aan mee kunnen doen aan het verenigingsleven, met een fysieke beperking je in de openbare ruimte kunnen bewegen, of gebruik kunnen maken van gemeentelijke (informatie)voorzieningen. Dit is onze overkoepelende drijfveer.

3.2 Ambitie 2: De openbare ruimte en gebouwen met een publieke functie in gemeente Moerdijk zijn zo veel mogelijk toegankelijk voor iedereen

Om ervoor te zorgen dat gemeente Moerdijk een gemeente is waar iedereen mee kan doen, willen we gemeente Moerdijk toegankelijker maken. Hiervoor zijn de openbare ruimte en gebouwen met een publieke functie in gemeente Moerdijk zo veel mogelijk toegankelijk voor iedereen. Dit betekent dat de wegen en gebouwen in gemeente Moerdijk zo veel mogelijk begaanbaar en toegankelijk zijn. En dat we in bestaande, maar vooral ook in nieuwe projecten inclusiviteit en toegankelijkheid meenemen.

3.3 Ambitie 3: Gemeente Moerdijk is bewust van het belang van inclusiviteit. Dit is zichtbaar in de borging van inclusiviteit in de organisatie én in de uitvoering van haar werkzaamheden

Gemeente Moerdijk is een gemeente waarin we ons bewust zijn van het belang van inclusiviteit. Ons inzetten zodat we ervoor zorgen dat iedereen mee kan doen is niet een gunst voor-, maar een recht van Moerdijkers. Als werkgever zet gemeente Moerdijk zich in om deze bewustwording te versterken. Bijvoorbeeld door interne campagnes of het aanbieden van trainingen. Door de bewustwording van het belang van inclusiviteit hebben we een intrinsieke motivatie om ons in te zetten voor een gemeente Moerdijk waar iedereen mee kan doen. Dit betekent dat we inclusiviteit meenemen in ons beleid, onze projecten en onze processen.

3.4 Ambitie 4: Gemeente Moerdijk draagt het belang van inclusiviteit uit in de samenwerking en gesprekken met partners, ondernemers en inwoners

Inzetten op inclusiviteit doen we niet alleen als gemeente. Inclusiviteit is onderdeel van de sociale basis in gemeente Moerdijk. Als gemeente dragen we het belang van inclusiviteit uit in de samenwerking en gesprekken die wij voeren. Bijvoorbeeld met inwoners, partners en ondernemers. We stimuleren anderen om, net zoals wij dat doen, zich in te zetten voor inclusiviteit. En mee te bouwen aan een Moerdijk waar iedereen mee kan doen.

4 De uitgangspunten

De uitgangspunten geven verder richting aan onze inzet op inclusiviteit. De uitgangspunten bouwen voort op de Sociale Basis.

4.1 Uitgangspunt 1: Inclusiviteit is de norm

Iedere inwoner van gemeente Moerdijk heeft een unieke identiteit. Deze identiteit bestaat uit meerdere aspecten. Door iedere inwoner vanuit meerdere identiteitsaspecten te bekijken zien we unieke combinaties van identiteitsaspecten die iedereen heeft. Door dit kruispuntdenken[2] zien we de diversiteit binnen groepen en tussen mensen. Deze identiteitsaspecten bepalen iemands positie in de maatschappij als het gaat om kansengelijkheid, en de mate van in- en uitsluiting. Op basis van het kruispuntdenken ontwikkelde Movisie het diversiteitsvlechtwerk[3] met twaalf diversiteitsfactoren waarop mensen kunnen verschillen. Denk bijvoorbeeld aan taal, gender, leeftijd, sociaal-culturele achtergrond en gezondheid.

Het diversiteitsvlechtwerk

De combinatie van deze factoren creëert voor elk individu unieke posities met kansen, barrières en ervaringen van in- en uitsluiting. Daarmee maakt het diversiteitsvlechtwerk duidelijk dat er niet ‘één gemeenschap’ is. En dat er ook binnen gemeenschappen verschillen bestaan die bepaald worden door de verschillende vlechtjes tussen diversiteitsfactoren.

Het kritisch reflecteren op doelgroepen met het diversiteitsvlechtwerk geeft zicht op de verschillende gronden en lagen van identificatie, in- en uitsluiting, bevoordeling en achterstelling. Het is dus belangrijk om steeds na te denken over de ervaren diversiteit binnen doelgroepen en om combinaties te zien, erkennen en mee te nemen voor daadwerkelijk inclusief beleid.

Het diversiteitsvlechtwerk helpt ons bij het ontwikkeling van beleid waarin inclusiviteit de norm is. In ons beleid streven we naar brede inclusie in plaats van uitsluitend doelgroepenbeleid. Door ons continu bewust te zijn van de verschillende kansen die elk unieke individu heeft, schrijven we algemeen beleid waar dit mogelijk is. En voeren we specifieke acties uit waar nodig om gelijke kansen te bevorderen.

4.2 Uitgangspunt 2: We doen inclusie samen

Inclusie begint bij jezelf, maar stopt daar niet. Inzetten op inclusiviteit in gemeente Moerdijk doen wij samen alle Moerdijkers. Om inclusie mogelijk te maken is dus betrokkenheid, eigenaarschap en inzet van verschillende betrokkenen van belang. Inzetten op inclusiviteit is ook niet iets ‘van de gemeente’, maar juist van iedereen.
De ambitie op de sociale basis geeft al aan dat de sociale basis bij inwoners ligt. Het is immers “*dat wat er al is: de contacten, relaties en verbindingen die iemand al dan niet heeft*”[4]. In de gemeenschappelijke en institutionele sociale basis staat dat inwoners deel uit (kunnen) maken van verschillende gemeenschappen, en dat collectieve voorzieningen en accommodaties hierin kunnen ondersteunen. Door het samenspel van ons als gemeente met de inwoners van gemeente Moerdijk, dragen we samen eigenaarschap voor inclusiviteit.

Doordat wij inclusie samen doen, en samen eigenaarschap voor inclusiviteit dragen, betekent dit ook dat wij onze processen hierop inrichten. We volgen het principe van het VN-verdrag waarin we stellen dat we “*niets over ons, zonder ons*” doen. Dit betekent dat we de doelgroep betrekken bij nieuw beleid, projecten of acties, die specifiek van toepassing zijn op die doelgroep. Denk hierbij bijvoorbeeld aan, inwoners met een fysieke beperking betrekken bij een project om een centrum fysiek toegankelijker te maken. Of het betrekken van mensen met een visuele beperking of laaggeletterden bij het testen van de website van gemeente Moerdijk.

Tegelijkertijd betekent het gedeelde eigenaarschap voor inclusiviteit dat we een verantwoordelijkheid verwachten

[2] Meerdere vliegen in één klap: onderzoek naar discriminatie. Kennisplatform Integratie & Samenleving 2018.

[3] Handreiking Inclusief Beleid voor gemeenten. Movisie 2023.

[4] Mantelkracht, voorjaar 2024, uitgaven MantelzorgNL

van onze inwoners, ondernemers, verenigingen en (zorg)aanbieders. Bijvoorbeeld door in de persoonlijke sociale basis naar elkaar om te zien, elkaar te helpen, en te ondersteunen waar mogelijk. Denk hierbij aan het begaanbaar houden van de stoep, het beschikbaar stellen van toegankelijke toiletten of het inzetten op toegankelijke activiteiten.

4.3 Uitgangspunt 3: We veranderen van binnen naar buiten en sluiten aan bij de leefwereld van inwoners

Het inzetten op inclusiviteit start voor ons bij bewustwording. Bij deze bewustwording zetten we allereerst in op onze interne organisatie. Door het versterken van de bewustwording op het belang van inclusiviteit, willen we dat medewerkers intrinsieke motivatie ontwikkelen. Dit betekent dat al onze medewerkers begrijpen dat iedereen mee moet kunnen doen, ongeacht welke identiteitskenmerken iemand heeft. En dat alle medewerkers zichzelf wíllen inzetten binnen de functie die zij hebben, om inclusief beleid, toegankelijke projecten en begrijpbare processen te realiseren.

Wanneer we als gemeentelijke organisatie ons bewust zijn van het belang van inclusiviteit, wordt dit zichtbaar in de werkzaamheden die wij uitvoeren. Als gemeente Moerdijk hebben we een bedoeling bij de taken die we uitvoeren en het beleid dat we maken. Deze bedoeling stellen we centraal in de uitvoering van ons werk. Als we (aan)vragen krijgen van inwoners of beleid ontwikkelen, houden we voor ogen wat het maatschappelijke doel is. De leefwereld van onze inwoners is leidend, onze eigen processen en systemen zijn ondersteunend.

Dit betekent niet dat we op alle (aan)vragen van inwoners “ja” zeggen. Maar wel dat we in onze dienstverlening nieuwsgierig zijn naar de vraag achter de vraag van onze inwoners. We reageren niet alleen vanuit “wat hoort”, maar ook vanuit “wat helpt”. We hebben een onderzoekende houding naar wat er wél mogelijk is.

Hierbij zijn onze bestaande standaardprocedures en -systemen ingericht om onze bedoeling te ondersteunen. We werken via deze procedures en systemen wanneer dit passend en effectief is. Maar we leveren ook maatwerk wanneer dat het meest passend en effectief is. De inhoudelijke argumentatie op het proces en het besluit is hierbij leidend. In onze communicatie lichten we het processen en besluiten toe in duidelijke taal.

4.4 Uitgangspunt 4: We nemen een lerende houding aan en zijn ons bewust hoe wij onze rol effectief inzetten

Vanuit de ambities zetten we ons in om gemeente Moerdijk een gemeente te maken waar iedereen mee kan doen. In het eerste uitgangspunt liet het diversiteitsvlechtwerk zien dat inwoners veel verschillende (unieke) posities met kansen, barrières en ervaringen van in- en uitsluiting met zich mee kunnen nemen. En dat er dus niet ‘één gemeenschap’ is. Deze set aan unieke combinaties van diversiteitsfactoren maakt het onmogelijk om inclusief beleid honderd procent goed in te steken. We beschikken niet over één oplossing die alle uitdagingen oplost. En niet iedere oplossing zal voor iedere (gemeenschap van) inwoner(s) helpen. In onze inzet op inclusiviteit nemen we een lerende houding aan.

Dit betekent dat we leren van onze eigen inzet, terugkoppelingen van onze inwoners en samenwerkingspartners, en van de aanpak van andere gemeenten. Onze eigen inzet evalueren we, zodat we onze rol effectief kunnen inzetten. Het evalueren van onze inzet op inclusiviteit doen we bewust. Dit betekent dat we goed nadenken over wat we evalueren en op welke manier we dit doen. Hierbij meten we met mate. En zien we onze evaluaties als startpunt, niet als eindpunt[5].

Wanneer we meten met mate, bedoelen we dat we ons bedenken dat meten niet altijd gelijk staat aan weten. In het evalueren van inclusiviteit is de context, het verhaal en de ervaring belangrijk. Daarnaast gebruiken we onze evaluatie niet om een checklist af te werken. Maar zien we onze metingen en evaluaties als het startpunt voor een verder gesprek, een verdere verkenning en verdere ontwikkeling van onze inzet. Op deze manier blijven we ons inzetten voor het gezamenlijk verbeteren van gemeente Moerdijk.

[5] Van der Kolk, 2021

5 De ontwikkellijnen

De ontwikkellijnen bouwen voort op de ambities en uitgangspunten. En geven een beeld van de ontwikkelrichtingen die we inslaan. De ontwikkellijnen werken we de komende periode uit.

Deze beleidsnotitie geeft vorm aan de ambities en de uitgangspunten op onze inzet op inclusiviteit. Met het vaststellen van deze ambities en uitgangspunten geven we verder richting aan de volgende stappen die we willen zetten. In deze stappen zien we drie ontwikkellijnen. Dit zijn:

- Ontwikkellijn 1: inzetten op blijvende bewustwording;
- Ontwikkellijn 2: inzetten op toegankelijkheid;
- Ontwikkellijn 3: inzetten op procesverbetering.

Het komende jaar geven we verder vorm aan de ontwikkellijnen, aan de hand van de uitgangspunten. Om zo door onze inzet op inclusiviteit de ambities te realiseren.

Colofon

Auteur
Nathanaël Rijneveld

Uitgave
2025

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook en evenmin in een geautomatiseerd gegevensbestand worden opgeslagen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de gemeente Moerdijk.